

Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer:
Z/23/496861

Onderwerp
Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030

Voorstel

De gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. De Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030 waarin het toekomstbeeld (visie), leidende principes, strategische keuzes en aanpak voor de energietransitie zijn opgenomen, vast te stellen.
2. De Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030 in 2030 te evalueren en te herijken.

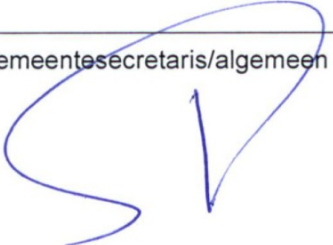
Inleiding

De samenleving staat voor de opgave van een duurzame toekomst waarin we energieneutraal zijn en klimaatdoelen behalen. Dit doen we omdat we ook in de toekomst een leefbare en gezonde samenleving willen zijn die ecologisch en economisch veerkrachtig is en waarin iedereen kan meedoen. Als gemeente hebben we ons gecommitteerd aan het Klimaatakkoord en hebben we ingestemd met het bod 1.0 van de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg en daarmee werken we als gemeente mee aan deze doelen die ten goede komen aan de gehele samenleving.

Om energieneutraal te zijn in 2050 en de energietransitie te realiseren zijn er grote aanpassingen nodig aan ons energiesysteem. Om in de toekomst een betaalbaar, betrouwbaar, veilig en duurzaam energiesysteem te hebben, is het van belang vandaag duidelijke keuzes te maken. De Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030 (verder Routekaart) beschrijft hoe we de komende jaren verdere stappen zetten in de energietransitie en welke keuzes hiervoor nodig zijn. De Routekaart bouwt voort op huidig beleid en sluit aan op (boven) regionale opgaven en ontwikkelingen. De Routekaart richt zich op het grondgebied van gemeente Sittard-Geleen exclusief Chemelot en kijkt naar de periode 2030 met een doorkijk naar 2050.

Beoogd effect

Het doel van de Routekaart Energietransitie is een integraal gedragen en vastgestelde visie op de energietransitie. Hierin worden strategische keuzes gemaakt voor een toekomstig energieneutraal energiesysteem in 2050. Door het vertalen van deze beleidskeuzes naar een uitvoeringprogramma 2025-2027 houden we focus en zetten we concrete stappen naar een energieneutrale en economisch veerkrachtige gemeente met een gezondere leefomgeving voor iedereen.

Burgemeester mr. J.Th.C.M. Verheijen	Gemeentesecretaris/algemeen directeur drs. P. Sennema

Argumenten

- 1.1. *In de Routekaart vertalen we abstracte ambities uit het Klimaatakkoord (2019) naar concrete keuzes en acties op lokale schaal van Sittard-Geleen.*

In de Routekaart geven we aan wat ons energie-toekomstbeeld is van gemeente Sittard-Geleen in 2050 (visie), welke principes we belangrijk vinden bij het maken van keuzes (leidende principes), welke strategische keuzes we als gemeente maken tot 2030 (structurende keuzes) en welke aanpak daarbij past (strategie). Deze keuzes zijn vertaald in een uitvoeringsprogramma 2025-2027. Hierin geven we aan hoe we als gemeente stappen willen zetten om energieneutraal te worden in 2050.

- 1.2. *In de Routekaart zetten we haalbare stappen die bijdragen aan het regionaal bod van de Regionale Energiestrategie Zuid-Limburg (RES ZL).*

Uw raad heeft ingestemd met het regionaal bod aan het Rijk om 1,3 Terawattuur bij te dragen met hernieuwbare (energie)opwek op land als onderdeel van de landelijke opgave van 35 Terawattuur. Uw raad heeft hierin haar verantwoordelijkheid genomen en toont zich daarmee solidair aan andere RES regio's. Op dit moment heeft Zuid-Limburg slechts 14% van het RES bod gerealiseerd waarmee we het bod voor 2030 niet gaan halen. Netcongestie, de aanpassing van de Provinciale Omgevingsverordening (die zon op landbouwgronden nagenoeg onmogelijk maakt) en het niet doorgaan van de windturbines in Holtum Noord zijn hiervan belangrijke oorzaken. Om toch stappen te kunnen zetten in het bod zetten we in de Routekaart in op wat wel haalbaar is. Zoals energiehub's en het herijken van het huidige afwegingskader voor grootschalige opwek.

- 1.3. *Met de strategische keuzes in de Routekaart sluiten we aan bij de Toekomstvisie Sittard-Geleen 2030 en de Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2025-2040.*

Een energieneutrale gemeente kunnen we alleen bereiken door samen te werken met onze inwoners, ondernemers, instellingen en partners (institutionele veerkracht). Een energieneutrale gemeente met een betaalbaar, betrouwbaar, veilig en duurzaam energiesysteem draagt bij aan onze ecologische, economische en sociale veerkrachten zoals verwoord in de Toekomstvisie Sittard-Geleen. De Routekaart bouwt voort op de Omgevingsvisie van Sittard-Geleen waarin onder meer is aangegeven dat we in 2050 energieneutraal en aardgasvrij willen zijn en dat energiebesparing belangrijk is. Maar ook dat we ruimte maken voor duurzame opwek van energie om te voldoen aan ons regionale bod (RES) en dat we de verbetering en verzwaring van de energie-infrastructuur faciliteren, omdat de huidige capaciteit onvoldoende is.

- 1.4. *De Routekaart (met uitvoeringsprogramma) geeft een overzicht van de opgaven in een complex speelveld en is een middel om regie te nemen ten aanzien van de energietransitie.*

Met de Routekaart maken we inzichtelijk welke keuzes we kunnen maken op lokale schaal en hoe we regie kunnen nemen. Het uitvoeringsprogramma is integraal en team overstijgend en vraagt samenwerking in de organisatie en met partners extern. Dit draagt bij aan draagvlak en bewustwording van onze gezamenlijke opgave die meerdere opgaven raakt en verder gaat dan alleen duurzaamheid.

- 1.5. *De leidende principes en de activiteiten in het uitvoeringsprogramma dragen bij aan structuurversterking van de samenleving.*

In de Routekaart zijn zes leidende principes opgenomen die de basis vormen voor de activiteiten in het uitvoeringsprogramma en gericht zijn op structuurversterking van de gehele samenleving.

Deze activiteiten dragen bij aan de sociale, economische en ecologische veerkracht in onze gemeente. De leidende principes zijn:

- We zetten maximaal in op energiebesparing;
- We zetten maximaal in op het aanbod van duurzame energie en bijbehorende energie-infrastructuur;
- We maken slimme keuzes voor energie-opwek en energie-infrastructuur;
- We betrekken inwoners, organisaties en bedrijven om de energietransitie samen vorm te geven;
- We maken ruimte voor energie met oog voor de omgeving;
- De energietransitie is rechtvaardig door een eerlijke verdeling van lusten en lasten.

Voorbeelden van structuurversterkende maatregelen in het uitvoeringsprogramma zijn het ontzorgen van inwoners bij het isoleren van woningen met een laag energielabel en het steviger inzetten op energiebesparing (tegengaan energiearmoede), de ontwikkeling van een warmtenet, het verduurzamen van de bedrijventerreinen, MKB en maatschappelijk vastgoed, maatwerkoplossingen bij netcongestie en een aanpak om maximaal te faciliteren bij het verzwaren van het elektriciteitsnet. Voor het volledige overzicht van de structuurversterkende activiteiten wordt verwezen naar het bijgevoegde uitvoeringsprogramma 2025-2027.

Kanttekeningen

- 1.1. *De Omgevingsverordening van Provincie Limburg maakt zonneparken op landbouwgronden zo goed als onmogelijk. Dit belemmert het behalen van het RES bod.*

De actualiteit is dat Provincie Limburg in de provinciale Omgevingsverordening 'nee tenzij'-criteria voor zon op landbouwgrond heeft opgenomen (december 2024). Hierdoor valt een groot deel van het potentiegebied voor zonneparken af. In het huidige afwegingskader voor grootschalige opwek in Sittard-Geleen zijn de voor zonnepanelen aangewezen stadlandzones juist op landbouwgronden. Een maatwerkaanpak in de herijking van het afwegingskader grootschalig zon en wind beoogt de realisatiegraad van het RES ZL bod te verhogen.

- 1.2. *Netcongestie.*

Bij grootschalige opwek van energie (wind, zon en grootschalig zon op daken) kan door netcongestie niet terug geleverd worden aan het elektriciteitsnet. De snelheid waarmee dit wordt opgelost is afhankelijk van de snelheid en capaciteit waarmee de netverzwaringsopgave verloopt en van initiatieven die vraag en aanbod van elektriciteit aan elkaar kunnen verbinden, zoals bijvoorbeeld energiehubs.

- 3.1. *Om het uitvoeringsprogramma uit te voeren zijn middelen nodig.*

De Routekaart (visie en beleid) wordt ter vaststelling aangeboden aan de raad. In de Routekaart zijn belangrijke thema's benoemd (energiebesparing, elektriciteit, warmte, proces en organisatie) die zijn vertaald naar een uitvoeringsprogramma. Dit wordt ter vaststelling aangeboden aan het college. Voor het uitvoeren hiervan is € 800.000 nodig voor de jaren 2025-2027, voor initiatief- en ontwikkelkosten. Besluitvorming over de benodigde middelen vindt plaats via de reguliere planning en control cyclus.

Inclusie

Energie, duurzaam opgewekt en beschikbaar is een basisvoorziening en een noodzakelijke voorwaarde voor economische en sociale veerkracht. De Routekaart is een van de middelen om het toekomstig energiesysteem zo goed mogelijk voor iedereen beschikbaar te houden.

Duurzaamheid

De Routekaart Energietransitie 2030 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma 2025-2027 zijn een middel om keuzes te maken die leiden tot concrete stappen richting een energieneutrale en duurzame samenleving in Sittard-Geleen in 2050. Dit draagt bij aan de klimaatdoelstellingen, aan het RES bod en aan een duurzame en veerkrachtige gemeente (structuurversterking) met een gezondere leefomgeving voor iedereen.

Financiën

De financiële impact voor het opstellen van de routekaart (€ 50.000) is gedekt uit de speerpuntmiddelen RES ZL.

Het opstellen van de Routekaart Energietransitie is betaald uit het speerpunt RES doelstellingen 2024. Voor de komende jaren is binnen de speerpuntmiddelen geen budget opgenomen voor het uitvoeringsprogramma routekaart. In de reguliere begroting duurzaamheid is voor onderzoek en ontwikkeling € 35.000 (structureel) opgenomen. Dit is niet genoeg om de routekaart Energietransitie uit te kunnen voeren.

De financiële impact voor het uitvoeren van de routekaart € 800.000 past niet binnen de reguliere begroting.

De Routekaart Energietransitie is een gemeente breed uitvoeringsprogramma van lopende en aankomende nieuwe maatregelen op het gebied van energie- en warmtetransitie. De nog niet gedekte onderdelen ofwel het tekort op het uitvoeringsprogramma routekaart is geraamd op € 800.000 (2025: € 280.000; 2026 en 2027: € 260.000). Zie voor de ongedekte onderdelen het bijgevoegde voorlopig 'uitvoeringsprogramma energietransitie 2025-2027' oranje stippen onder kolom 'budget'.

De invulling van de dekkingsmiddelen voor het uitvoeringsprogramma Routekaart wordt meegenomen in de integrale afweging bij de producten van de planning en control cyclus in 2025.

Uitvoeringskracht

Het uitvoeringsprogramma geeft ook een beeld van de uitvoeringskracht. Op dit moment vindt de invulling plaats vanuit de rijksuitkering CDOKE. De signalering van capaciteitsknelpunten (oranje) maakt daarom geen onderdeel uit van het voorgestelde krediet. De verantwoordingstermijn richting het rijk over de CDOKE middelen loopt tot eind 2027. Over het vervolg is nog geen uitspraak gedaan.

Communicatie en Participatie

Met de Routekaart geeft Gemeente Sittard-Geleen uitvoering aan hoger beleid, zoals het Nationaal Klimaatakkoord en uitvoering aan de Omgevingsvisie van Sittard-Geleen. De Omgevingsvisie heeft een brede participatie doorlopen. De Routekaart is een programma waarbij de keuzes gemaakt worden binnen de bandbreedtes van dit hogere beleid. Communicatie en participatie van de Routekaart Energietransitie heeft daarom vooral intern en organisatiebreed plaatsgevonden (raad, college, directie, ambtenaren). Intern heeft dit geleid tot een breed gedragen programma. Ook extern heeft communicatie en participatie plaatsgevonden. Tijdens een informatiebijeenkomst voor inwoners is vooral opgehaald dat de gemeente haar rol kan pakken in onafhankelijk duurzaamheidsadvies en het ontzorgen bij verduurzaming. Hier wordt op ingespeeld in het uitvoeringsprogramma van de Routekaart. Voorbeelden zijn een energieloket (duurzaamheidshuis), energiecoaches, het nationaal isolatieprogramma en een communicatieplan voor een eenduidige en herkenbare communicatie over de energietransitie.

Bij de uitvoering van de Routekaart worden inwoners, ondernemers, belanghebbenden en stakeholders in een vroegtijdig stadium betrokken, conform Participatieverordening.

Vervolg

• Instemming uitvoeringsprogramma 2025-2027 door college B&W	april 2025
• Uitvoering uitvoeringsprogramma 2025-2027	2025-2027
• Monitoring Energieverbruik	jaarlijks
• Financiële verantwoording via begrotingscyclus	p&c cyclus
• Evaluatie en opstellen uitvoeringsprogramma 2028-2030	2027
• Evaluatie en herijking Routekaart Energietransitie	2030

Openbare besluitenlijst

De raad stelt de Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030 vast. In deze Routekaart staan belangrijke keuzes om toe te werken naar een energieneutrale, economisch veerkrachtige en gezonde gemeente in 2050.

Bijlagen

1. Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030
2. Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030, bijlagen
3. Routekaart Energietransitie Sittard-Geleen 2030, uitvoeringsprogramma 2025-2027

Voorstel aan Gemeenteraad

Steller:
 E-mail: @sittard-geleen.nl
 Team: Economische en Duurzame Ontwikkeling

Portefeuillehouder:
 I.A.M.H. Tillie

Reg. nummer :
 Reg. datum : 28 januari 2025
 Reg. nummer(s) bijlagen :